

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 21 d. Nr. 21RE-918 (AG-850/04-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Remigijaus Kalašnyko, Ingos Lipnickienės (pranešėja) ir Žydrūno Plytniko (posėdžio pirmininkas), sekretoriaujant Julijai Maniuškinai, dalyvaujant pareiškėjui A. B., atsakovo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos įgaliotai atstovei G. P., trečiojo suinteresuoto asmens Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos įgaliotai atstovei R. R.,

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka iš dalies nuotoliniu būdu išnagrinėjo pareiškėjo A. B. skundą atsakovui Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai (trečiasis suinteresuotas asmuo Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos) dėl rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus,

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas A. B. (toliau – ir pareiškėjas) skunde prašo panaikinti atsakovo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – ir atsakovas, Ministerija) 2023 m. spalio 27 d. raštą Nr. 3IN-524(8.IE) „Dėl gauto skundo“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Ministeriją priimti teisės aktu reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Nurodė, kad pareiškėjas yra ūkininkas, dalyvaujantis ir kompleksinėje ekologinės sistemos veikloje „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“. Pareiškėjas gavo Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – ir atsakovas, Agentūra) 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą Nr. 96958 „Pranešimas apie patikros vietoje metu nustatytus neatitikimus“ (toliau – 2023 m. rugsėjo 19 d. raštas), kuriame nurodyta, kad pareiškėjas nesilaiko įsipareigojimo išlaikyti trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. Pareiškėjas 2023 m. spalio 1 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrą, Agentūrą bei Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininką, prašydamas panaikinti Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą. Pareiškėjas 2023 m. spalio 29 d. gavo Ministerijos Raštą, kuriame nurodyta, kad Ministerija nemato pagrindo naikinti Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą. Pareiškėjo teigimu, Ministerija į pareiškėjo prašymus konkretaus atsakymo apskritai nepateikė. Pareiškėjo nuomone, reikalavimai vienmečius augalus ir nušienauti, ir tuo pačiu jų plotus išlaikyti yra nesuderinami, todėl pareiškėjas prašė įpareigoti Ministeriją bent šiemet netaikyti reikalavimo medingųjų augalų plotus išlaikyti iki spalio 1 d. Taip pat atkreipė dėmesį, į tai, kad Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane, patvirtintame 2022 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu Nr. C(2022) 8272 (toliau – Strateginis planas) nėra reikalavimo išlaikyti trumpaamžių medingųjų augalų plotus iki spalio 1 d. Yra tik reikalavimas plotus nušienauti nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. Savo prašyme pareiškėjas argumentavo, jog augalai yra tiek medingi, kiek jie žydi. Taip pat nurodė, jog jo augalai žydėjo itin ilgai ir gausiai, todėl šios veiklos tikslai buvo iš esmės pasiekti. Prašė į tai atsižvelgti, tačiau Ministerija į tai visiškai neatsižvelgė. Pareiškėjo teigimu, iš Agentūros jokio

sprendimo jis dar nėra gavęs, o tik 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą. Pareiškėjas neskundė kokio nors Agentūros sprendimo, o prašė panaikinti Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) reikalavimą dėl medingų augalų plotų išlaikymo iki spalio 1 d. ir išdėstė atitinkamus argumentus. Pažymėjo, kad 2023 m. rugpjūčio 7 d. Joniškio rajoną nusiaubė stichinė audra, po jos Joniškio rajone paskelbta ekstremalioji situacija. Žagarė ir jos apylinkės nukentėjo itin smarkiai. Kitų augalų pasėliai, buvę šalia pareiškėjo medingųjų augalų, buvo sunaikinti 70–90 procentų. Smarkiai nukentėjo ir medingųjų augalų ražienos. Tai matyti Agentūros darbuotojo darytose pareiškėjo laukų nuotraukose. Atsižvelgiant į ekstremalią situaciją, pareiškėjas prašo įpareigoti Ministeriją ir Agentūrą Joniškio rajone ūkininkaujantiems ūkininkams dalyvaujantiems ekologinėje sistemoje „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ šiemet netaikyti reikalavimo medingųjų augalų plotus išlaikyti iki spalio 1 d. (b. l. 1–3).

Komisijos posėdyje pareiškėjas iš esmės palaikė skunde išdėstytus argumentus. Pabrėžė, kad į Ministeriją kreipėsi ne dėl patikros rezultatų, o dėl Taisyklių reikalavimo panaikinimo. Pateiktas pareiškėjui Raštas yra neaiškus. Iš esmės į klausimus nebuvo atsakyta. Vertino kaip formalų atsakymą. Nurodė, kad ir jo teisėti lūkesčiai yra pažeidžiami.

Atsakovas Ministerija atsiliepime į pareiškėjo skundą jį prašė atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodė, kad pareiškėjas 2023 m. birželio 2 d. pateikė paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraišką, kurios reg. Nr. 23-1011769121-1 (toliau – paraiška). Agentūros Šiaulių patikrų vietoje skyrius 2023 m. rugpjūčio 10 d.–2023 m. rugsėjo 19 d. atliko pareiškėjo deklaruotoje valdoje patikrą vietoje, kurios metu kontroliniame žemės sklype (toliau – KŽS) Nr. (duomenys neskelbtini) lauke Nr. 1 deklaruotas plotas 1,70 ha MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos) ir KŽS Nr. (duomenys neskelbtini) lauke Nr. 1 deklaruotas plotas 0,45 ha MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos) nustatė, jog nesilaikoma įsipareigojimo išlaikyti deklaruotus trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. Apie Agentūros nustatytus neatitikimus pareiškėjas buvo informuotas 2023 m. rugsėjo 19 d. raštu, prie kurio buvo pridėta paraiškos Patikros vietoje / nuotolinės patikros ataskaitos Nr. 23-1011769121-D4-1 (toliau – Patikros ataskaita) kopija. Pareiškėjas 2023 m. spalio 1 d. kreipėsi į Ministeriją su prašymu „Dėl ekologinės sistemos „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ (toliau – 2023 m. spalio 1 d. prašymas) reikalavimų taikymo“, kuriame paaiškino, kad Agentūra pareiškėjo valdoje atliko patikrą vietoje ir užfiksavo reikalavimų nesilaikymą dėl trumpaamžių medingųjų augalų juostų bei prašė panaikinti pirmiau minėtą reikalavimą. Ministerija Raštu informavo pareiškėją, kad nemato teisėto ir pagrįsto pagrindo naikinti Agentūros užfiksuotas faktines aplinkybes. Ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad savivaldybės yra atsakingos tik už paraiškų priėmimą, pirminį patikrinimą ir įvedimą į Paraiškų priėmimo informacinę sistemą, patvirtinamųjų dokumentų priėmimą ir patikrinimą, deklaruojamų žemės ūkio naudmenų ir kitos paskirties laukų įbraižymą, išspausdintų paraiškų ir prašymų pakeisti paraiškos duomenis pateikimą pareiškėjams ir informacijos teikimą paramos gavėjams. Savivaldybių žemės ūkio specialistai nėra atsakingi už paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą ir tinkamą įsipareigojimų įgyvendinimą – už tai atsako pats pareiškėjas.

Atsakydama į pareiškėjo argumentus dėl Taisyklių nuostatų prieštaravimo, Ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad Taisyklių 65.11 papunktis reiškia, kad deklaruotų medingųjų augalų plotų iki einamųjų metų spalio 1 d. negalima suarti, tačiau plotą nušienauti, o nušienautą žolę išvežti ar susmulkinti galima (įgyvendinant Taisyklių 65.6 papunktį), nes tokiu būdu trumpaamžiai medingieji augalai yra išlaikomi, t. y. lieka ražienos. Ministerijos teigimu, dalyvavimas ekologinėse sistemose yra pareiškėjo laisvai pasirenkamas. Atsižvelgiant į tai, kad dalyvavimas ekologinėse sistemose yra savanoriškas, prisiimdamas įsipareigojimus pagal tam tikras ekologines sistemas pareiškėjas planuoja savo veiklas ir įsivertina, ar galės laikytis reikalavimų, kurie yra iš anksto žinomi, t. y. patvirtinti Taisyklėse. Pagrindiniai ekologinės sistemos „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ (kaip ir visų ekologinių sistemų) reikalavimai yra nustatyti Strateginiame plane. Nuostata dėl

šienavimo (nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. visą medingaisiais augalais apsėtą plotą nupjauti, nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti) taip pat yra įtvirtinta Strateginiame plane, kuri perkelta į šios ekologinės sistemos nuostatas, įtvirtintas Taisyklėse. Taisyklės nereglamentuoja trumpaamžių medingųjų augalų žydėjimo laikotarpio – yra nustatytos šienavimo datos, kurios įtvirtintos Strateginiame plane.

Dėl Ministerijos Rašto nurodė, kad, nagrinėjamu atveju, įvertinus Ministerijos Rašto turinį, nurodytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad Ministerijos Raštas nesukelia pareiškėjui teisinių pasekmių, nes nėra ginčo dėl teisės – Ministerijos Rašte nėra valinio pobūdžio patvarkymų, kurie turėtų reikšmės pareiškėjo teisėms ar interesams. Pažymėtina, kad pareiškėjui teisinės pasekmes sukels būtent Agentūros sprendimas, kuris bus priimtas baigus administruoti pareiškėjo paraišką, vadovaujantis Taisyklių 102.11 papunkčiu. Pažymėjo, kad Agentūra negali skirti paramos lėšų tiems pareiškėjams, kurie pagal teisės aktų nuostatas jų ir negalėjo gauti. Ministerijos nuomone, tenkinti pareiškėjo skundo nėra teisinio pagrindo (b. l. 43–49).

Atsakovo atstovė Komisijos posėdyje palaikė atsiliepiame į skundą išdėstytas aplinkybes ir prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą. Pabrėžė, kad pats pareiškėjas prisėmė išpareigojimus pagal Taisyklės ir turėjo jų laikytis. Šiuo atveju po patikros kreipėsi į Ministeriją ir siekia, jog atgaline tvarka būtų pakeistas teisės aktas.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Agentūra atsiliepiame į pareiškėjo skundą jį prašė atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodė, kad pareiškėjas 2023 m. birželio 2 d. pateikė Agentūrai paraišką. Agentūros Kontrolės departamento Šiaulių patikrų vietoje skyriaus vyriausioji specialistė 2023 m. rugpjūčio 10 d. – 2023 m. rugsėjo 19 d. atliko pareiškėjo paraiškoje deklaruotų duomenų patikrą vietoje (toliau – Patikra vietoje), kurios metu nustatė, jog iki einamųjų metų spalio 1 d. KŽS Nr. (duomenys neskelbtini) lauke Nr. 1, neišlaikytas deklaruotas 1,70 ha MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos) plotas, o KŽS Nr. (duomenys neskelbtini) lauke Nr. 1, neišlaikytas deklaruotas 0,45 ha MAJ (toliau – Laukai). Apie Patikros vietoje metu nustatytus neatitikimus pareiškėjas buvo informuotas 2023 m. rugsėjo 19 d. raštu prie kurio buvo pridėta Patikros ataskaitos kopija. Pareiškėjas, nesutikdamas su patikros vietoje metu nustatytais pažeidimais, Ministerijai, Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetui bei Agentūrai pateikė 2023 m. spalio 1 d. prašymą. Agentūroje 2023 m. spalio 27 d. gauta Ministerijos Rašto kopija, kuriuo atsakyta į pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą.

Dėl Taisyklių reikalavimų, Agentūra nurodė, kad, nagrinėjamu atveju, pareiškėjas, pateikdamas paraišką patvirtino, kad yra susipažinęs su Taisyklėmis (Paraiškos III dalies 1 punktą) ir patvirtino, jog Agentūrai pateikti duomenys yra teisingi (Paraiškos III dalies 21 punktą). Taisyklių 65.12 papunktyje numatyta, kad pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, išlaikyti pagal šią veiklą deklaruotus trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. Šiuo atveju Patikros vietoje metu patikrintuose paraiškoje deklaruotuose Laukuose medingųjų augalų nerasta, t. y. pareiškėjas neišlaikė Laukuose deklaruotų MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos) plotų iki 2023 m. spalio 1 d., kaip tai numatyta Taisyklių 65.12 papunktyje. Pažymėjo ir tai, kad nuotraukose yra užfiksuojamos patikros vietoje dieną nustatytos aplinkybės, t. y. tokios, kokios egzistavo konkrečią dieną. Agentūros teigimu, Patikros ataskaitoje pateikti duomenys atitiko Patikros vietoje atlikimo dieną buvusius faktus Lauke. Atkreipė dėmesį, kad pareiškėjo paraiškos vertinimas dar nėra baigtas, o apie paraiškos vertinimo rezultatus (priimtą sprendimą), pareiškėjas bus informuotas Taisyklėse nustatyta tvarka. Agentūros teigimu, Ministerijos Raštas nelaikytinas administraciniu aktu (sprendimu) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 5 dalies prasme, nes juo Ministerija neišreiškė valios dėl sankcijų taikymo, nepanaikino, nepakeitė, nesukūrė pareiškėjui teisių ir pareigų. Ministerija skundžiamu raštu atsakė į pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą, pateikdama savo nuomonę dėl pareiškėjo reikalavimų pagrįstumo. Šiuo atveju, Patikros ataskaita, kuri yra faktines aplinkybes fiksuojantis dokumentas, tiek Ministerijos Raštas laikytini procedūriniais paraiškos vertinimo (susirašinėjimo su pareiškėju paraiškos administravimo procese) dokumentais, nesukėlusiais pareiškėjui tiesioginių teisinių pasekmių ir todėl negali būti ginčo dalyku šioje byloje (b. l. 110–116).

Agentūros įgaliota atstovė Komisijos posėdyje palaikė atsiliepime į skundą išdėstytas aplinkybes ir prašė skundo netenkinti.

Byla nutraukta

Byloje nagrinėjamas administracinis ginčas dėl Rašto, kuriuo Ministerija atsakė į pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą, teisėtumo.

Remiantis byloje esančia medžiaga nustatyta, kad pareiškėjas 2023 m. birželio 2 d. pateikė Agentūrai paraišką, kurioje deklaravo 41,29 ha žemės ūkio naudmenų plotą, už kurį mokama pagrindinė tiesioginė išmoka. Tarp deklaruotų žemės ūkio naudmenų, pareiškėjas deklaravo KŽS Nr. (duomenys neskelbtini) lauką Nr. 1, kurio plotas 1,70 ha, naudmenos kodas – MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos); KŽS Nr. (duomenys neskelbtini) lauką Nr. 1, kurio plotas 0,45 ha, naudmenos kodas MAJ (trumpaamžių medingųjų augalų juostos) (b. l. 54–67).

Agentūros Kontrolės departamento Šiaulių patikrų vietoje skyriaus vyriausioji specialistė 2023 m. rugpjūčio 10 d. – 2023 m. rugsėjo 19 d. atliko pareiškėjo paraiškoje deklaruotų duomenų Patikrą vietoje. Patikros ataskaitoje nurodė, kad atlikta patikra vietoje 2023 m. rugpjūčio 10 d. Tikrinti atrinkti laukai MAJ 1,70 ha ((duomenys neskelbtini)) ir MAJ 0,45 ha ((duomenys neskelbtini)). Abiejuose laukuose nesilaikoma įsipareigojimo išlaikyti pagal šią veiklą deklaruotus trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. Informavo, jei reikalavimai, kurių pažeidimai nustatyti patikroje, nebuvo įvykdyti dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo pareiškėjo valios (nenugalimos jėgos (force majeure) ar išimtinių aplinkybių) ir tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes apie tai raštu pranešė Agentūrai ir kartu pateikė įrodančius dokumentus, tokiu atveju vertinant paraišką bus įvertinti pateikti argumentai ir sankcijos už patikros vietoje / nuotolinės patikros fiksuotus neatitikimus gali būti netaikomos (b. l. 69–89).

Agentūra 2023 m. rugsėjo 19 d. raštu informavo pareiškėją apie Patikros vietoje nustatytus neatitikimus ir pridėjo Patikros ataskaitos kopiją (b. l. 68).

Pareiškėjas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui, Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininkui ir Agentūrai pateikė 2023 m. spalio 1 d. prašymą, kuriame prašė panaikinti reikalavimą išlaikyti trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. bei prašo laikyti, jog visi pareiškėjo įsipareigojimai pagal veiklą „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ yra įvykdyti dėl šių priežasčių: 1. Ekologinių sistemų veiklos yra naujos, todėl reikalavimai nebuvo aiškūs ne tik ūkininkams, bet ir savivaldybių žemės ūkio specialistams. Reikalavimo pareiškėjas nesilaikė to net nežinodamas. 2. Šiuo metu pagal priemonės reikalavimus reikia po liepos 15 d. pasėlių sunaikinti (nušienauti) ir tuo pačiu sunaikintą pasėlių išlaikyti iki spalio 1 d. Nesunku suprasti, jog to padaryti neįmanoma net teoriškai. 3. Pareiškėjo atveju, priemonės tikslai įgyvendinti su kaupu, augalai žydėjo tris, o gal ir daugiau savaičių. 4. Augalai yra tiek medingi, kiek jie žydi. Taisyklėse nieko nekalbama apie žydėjimą. Pareiškėjo medingi augalai žydėjo labai ilgai ir labai ryškiai, prašė į tai atsižvelgti. Agentūros prašė, remiantis palydoviniais duomenimis, nustatyti, kiek ilgai žydėjo pareiškėjo medingi augalai. 5. Reikalavimas išlaikyti medingųjų augalų pasėlius iki spalio 1 d. yra perteklinis, nes augalai žydi tik iki jų nušienavimo (b. l. 142–143).

Ministerija, išnagrinėjusi 2023 m. spalio 2 d. gautą pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą, Raštu informavo pareiškėją ir Agentūrą, kad paramą reglamentuojantys teisės aktai taikomi visiems pareiškėjams vienodai ir jų nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės. Taip pat atkreipė dėmesį, kad savivaldybių žemės ūkio specialistai nėra atsakingi už paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą ir tinkamą įsipareigojimų įgyvendinimą – už tai atsako pats pareiškėjas. Jei pareiškėjas mano, kad jam buvo padaryta žala dėl netinkamo darbuotojo funkcijų vykdymo, turi kreiptis į jo darbdavį (savivaldybę) dėl žalos atlyginimo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Atkreipė dėmesį, kad Taisyklių 65.11 papunktis reiškia, kad deklaruotų medingųjų augalų plotų iki einamųjų metų spalio 1 d. negalima suarti, tačiau plotą nušienauti, o nušienautą žolę išvežti ar susmulkinti – galima (įgyvendinant Taisyklių 65.6 papunktį), nes tokiu būdu trumpaamžiai medingieji augalai yra išlaikomi, t. y. lieka ražienos. Atsižvelgiant į tai, kad dalyvavimas ekologinėse sistemose yra savanoriškas, prisiimdamas įsipareigojimus pagal tam tikras ekologines sistemas pareiškėjas

planuojasi savo veiklas ir įsivertina, ar galės laikytis reikalavimų, kurie yra iš anksto žinomi, t. y. patvirtinti Taisyklėse. Pagrindiniai ekologinės sistemos „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ (kaip ir visų ekologinių sistemų) reikalavimai yra nustatyti Strateginiame plane. Taisyklės nereglamentuoja trumpaamžių medingųjų augalų žydėjimo laikotarpio – yra nustatytos šienavimo datos, kurios įtvirtintos Strateginiame plane. Šia ekologine sistema siekiama prisidėti prie BŽŪP (bendrosios žemės ūkio politikos) tikslų – ne tik dirvožemio degradacijos prevencijos, jo atkūrimo bei gerinimo, bet ir biologinės įvairovės apsaugos, išsaugojimo bei atkūrimo. Atsižvelgdama į visus išdėstytus argumentus, Ministerija nemato pagrindo naikinti skundžiamo Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. rašto (b. l. 144–146).

Pareiškėjas su Raštu nesutinka, prašo jį panaikinti įpareigoti Ministeriją priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) Ministerija rengia Lietuvos Respublikos Seimo priimamų teisės aktų, Vyriausybės nutarimų, sprendimų ir rezoliucijų, kitų teisės aktų Ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais projektus ir koordinuoja (organizuoja) jų įgyvendinimą bei analizuoja šių teisės aktų taikymo praktiką (8.1 papunktis); atlieka Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Europos žemės ūkio garantijų fondo vadovaujančiosios ir (arba) kompetentingosios institucijos funkcijas (9.2 papunktis); planuoja ir įgyvendina Ministerijos kompetencijai priskirtas Europos Sąjungos ir nacionalinės paramos priemones, skirtas žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės sektoriams, koordinuoja Europos Sąjungos paramos įgyvendinimo administravimą, nustato prioritetus, kurių pagrindu naudojamos šios lėšos, kontroliuoja šių lėšų naudojimą ir atlieka finansuojamų priemonių įgyvendinimo priežiūros funkciją (14.1 papunktis).

Ministerija, vadovaudamasi Nuostatais, patvirtino Taisyklės, kurių tikslas – nustatyti reikalavimus pareiškėjams, siekiantiems gauti tiesiogines išmokas (bazinę pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą persikirstomąją pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą pajamų paramos jaunajam ūkininkui išmoką, klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos (toliau – ekologinė sistema) išmoką, susietosios pajamų paramos už plotą ir (arba) ūkinius gyvūnus) išmoką), šių reikalavimų administravimo bei kontrolės tvarką ir bendrąją paraiškos formą, taip pat jos pildymo ir administravimo tvarką (1 punktas).

Iš nurodyto teisinio reglamentavimo matyti, kad Ministerijos kompetencijai priskirta koordinuoti Taisyklių įgyvendinimą. Taigi, ir nagrinėti pareiškėjo pateiktą prašymą, kuris, kaip pareiškėjas pabrėžė, buvo teikiamas dėl Taisyklėse įtvirtinto reikalavimo panaikinimo.

Iš byloje esančių dokumentų matyti, kad pareiškėjas, gavęs Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą, kuriuo buvo informuotas apie Patikros vietoje nustatytus neatitikimus, kreipėsi į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrą, Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininką ir Agentūrą, prašydamas panaikinti Taisyklėse nustatytą reikalavimą išlaikyti trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. bei laikyti, jog visi pareiškėjo įsipareigojimai pagal veiklą „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ yra įvykdyti.

Ministerija, išnagrinėjusi pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą, ginčijamu raštu atsakė į pareiškėjo prašyme nurodytus argumentus, pateikdama savo nuomonę dėl pareiškėjo reikalavimų pagrįstumo.

Pareiškėjo teigimu, Ministerija į jo prašymą konkretaus atsakymo nepateikė, į prašyme išdėstytus argumentus atsakė paviršutiniškai, atsakymas neaiškus. Komisija su tokia pareiškėjo pozicija nesutinka, kadangi iš skundžiamo rašto turinio matyti, kad Ministerija atsakė į visus 5 pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašyme išdėstytus argumentus, pagal jai priskirtą Kompetenciją. Skunde pareiškėjas nenurodė, į kokius konkrečiai jo prašymo argumentus Ministerija neatsakė.

Kaip matyti iš skundo bei 2023 m. spalio 1 d. prašymo turinio, pareiškėjas siekia, kad Ministerija pakoreguotų Taisyklės, nurodo, kad reikalavimų nesilaikė, nes jam buvo neaiškūs Taisyklių reikalavimai.

Kaip matyti, pareiškėjas, pateikdamas paraišką, patvirtino, kad yra susipažinęs su Taisyklėmis (Paraiškos III dalies 1 punktas) ir patvirtino, jog Agentūrai pateikti duomenys yra teisingi (Paraiškos III dalies 21 punktas). Taigi, pareiškėjas yra atsakingas už paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą ir tinkamą įsipareigojimų įgyvendinimą. Duomenų, kad pareiškėjas prieš teikdamas paraišką būtų kreipęsis dėl Taisyklių neaiškumų, nepateikta. Komisija sutinka su Ministerijos argumentu, jog dalyvavimas ekologinėse sistemose yra savanoriškas, prisiimdamas įsipareigojimus pagal tam tikras ekologines sistemas pareiškėjas planuojasi savo veiklas ir įsivertina, ar galės laikytis reikalavimų, kurie yra iš anksto žinomi, t. y. patvirtinti Taisyklėse. Taigi, pareiškėjo nurodytas argumentas, kad jam buvo neaiškūs Taisyklių reikalavimai, laikytinas nepagrįstu ir negali būti pagrindu Ministerijai koreguoti Taisyklių nuostatas. Pareiškėjo kreipimasis savaime nėra imperatyvus įpareigojimas Ministerijai veikti pareiškėjo nurodytu būdu. Teisėkūros procese turi teisę dalyvauti kiekvienas asmuo, todėl pareiškėjas tokias pastabas turi išsakyti savalaikiai. Apskritai teisės aktų veikimas nukreiptas į priekį, taigi, atgaline tvarka Taisyklės negalėtų būti taikomos, jei ir būtų pakeistos.

Be to, skunde pareiškėjas nurodė, kad jokie konkretaus Agentūros sprendimo neskundžia, o prašo panaikinti Taisyklių reikalavimą dėl medingų augalų plotų išlaikymo iki spalio 1 d., tačiau iš pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymo turinio matyti, kad pareiškėjas taip pat nesutinka su Agentūros Patikros ataskaitoje nustatytais aplinkybėmis, pateikė Ministerijai Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. raštą, kuriuo buvo informuotas apie Patikros vietoje nustatytus neatitikimus, todėl Ministerija skundžiamame rašte ne tik atsakė į pareiškėjo argumentus dėl Taisyklių reikalavimų taikymo, tačiau, ištyrusi pareiškėjo prašyme nurodytus argumentus bei pateiktus dokumentus, taip pat pasisakė ir dėl Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. rašto, nurodydama, kad nemato pagrindo jį naikinti. Tokį atsakymą lėmė pareiškėjo prašymo turinys ir jame nurodytų aplinkybių visumos tyrimas.

Įvertinus, kad pareiškėjui raštu buvo atsakyta į jo prašymą, tačiau, atsižvelgus į visumą aplinkybių, jos patvirtina, kad skundžiamas raštas nesukelia šiuo metu teisinių pasekmių.

Nagrinėjamu atveju, Ministerijos Raštas nelaikytinas administraciniu aktu (sprendimu) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalies prasme, nes juo Ministerija neišreiškė valios dėl sankcijų taikymo, nepanaikino, nepakeitė, nesukūrė pareiškėjui teisių ir pareigų. Esminis individualaus administracinio akto požymis – konkrečių teisinių pasekmių nustatymas tam tikram asmeniui ar jų grupei. Ministerija skundžiamu raštu atsakė į pareiškėjo 2023 m. spalio 1 d. prašymą, pateikdama savo nuomonę dėl pareiškėjo nurodytų argumentų pagrįstumo.

Be to, Komisija atkreipia dėmesį ir į tai, kad Agentūros 2023 m. rugsėjo 19 d. raštas bei Patikros ataskaita, vertintini kaip tarpiniai procedūriniai dokumentai, priimti paraiškos administravimo procese. Savarankišku ginčo dalyku negali būti patikros rezultatai. Svarbi aplinkybė, kad paraiškos vertinimas dar nebaigtas ir byloje nėra duomenų, jog Agentūra, vadovaudamasi Patikros ataskaitoje užfiksuotais duomenimis, būtų priėmusi administracinį sprendimą dėl išmokų (ne)skyrimo, ar sankcijų taikymo, kuris pareiškėjui sukeltų teises pasekmes. Taigi, būtent sprendimas, kuris bus priimtas Agentūrai baigus vertinti paraišką sukels pareiškėjui teises pasekmes ir galės būti ginčijamas, jei pareiškėjas su juo nesutiks. Atitinkamai ginčydamas visus Agentūros atliktus veiksmus.

Atsižvelgiant į tai, kad ginčijamas raštas yra tik Ministerijos atsakymas į pareiškėjo pateiktus klausimus, laikytina, kad Raštas pareiškėjui jokių teisinių pasekmių nesukelia ir yra informacinio (aiškinamojo) turinio raštas. Komisija nagrinėja skundus tik dėl viešojo administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ir ar veiksmų (neveikimo), kurie pareiškėjams sukėlė teises pasekmes (Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 5 straipsnis).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išaiškinta, kad kai skundžiamas aktas ar veiksmas akivaizdžiai jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu. Nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių, negalinių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir patenkinus skundą, asmens teisių ir pareigų apimtis (jo teisių ir pareigų bei įstatymo saugomų interesų gynimo požiūriu) nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS525-540/2008; 2009 m. liepos 10 d. nutartį

administracinėje byloje Nr. AS146-391/2009; 2010 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS822-172/2010; 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS143-560/2010).

Be to, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą yra pažymėta, kad skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1138-858/2015; 2019 m. rugsėjo 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1782-520/2019; 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-568-438/2019).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi nuoseklios pozicijos, kad tuo atveju, kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, jog skundžiamas viešojo administravimo subjekto aktas ar veiksmas (pvz., tarpinis procedūrinis aktas), jokių teisinių pasekmių nesukelia, dėl to negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, skundą galima atsakyti priimti nagrinėti, o skundą priėmus nagrinėti, administracinę bylą nutraukti kaip nepriskirtiną administraciniams teismams, kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. spalio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-902-525/2017; 2018 m. vasario 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-121-261/2018; 2019 m. sausio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-19-502/2019). Argumentai dėl tarpinių aktų pagrįstumo ir teisėtumo paprastai gali būti nurodyti grindžiant skundą dėl galutinio sprendimo, kurio tarpiniais dokumentais jie yra, t. y. administracinis teismas, nagrinėdamas skundą dėl tam tikrą administracinę procedūrą užbaigiančio sprendimo, gali nagrinėti ir tarpinių (procedūrinių) aktų (sprendimų), kurie atskirai administraciniam teismui neskundžiami, teisėtumą ir pagrįstumą bei jų poveikį galutinio sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-446-575/2017).

Kadangi ginčijamu raštu pareiškėjui nėra nustatoma konkrečių teisių ir pareigų, o tik pateikiama Ministerijos pozicija, Komisija konstatuoja, kad dėl tokio teisinių pasekmių negalinčio sukelti ir nesukeliančio akto ginčo nagrinėjimas yra beprasmis, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų.

Taigi, įvertinus faktinę situaciją, teisinį reglamentavimą bei administracinio teismo suformuotą praktiką, Komisija prieina prie išvados, kad Ministerijos Raštas negali būti administracinės bylos ginčo dalyku, todėl byla (visa apimtimi) nutrauktina.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Bylą pagal pareiškėjo A. B. skundą nutraukti kaip nepriskirtiną Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Žydrūnas Plytnikas

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

Inga Lipnickienė